

*Додаток
до рішення сесії міської ради
№ ____ « ____ » _____ 2020 року*

**Програма
розвитку міського електротранспорту
м. Хмельницького на 2021-2025 роки**

м.Хмельницький
2020 р.

Програма розвитку міського електротранспорту м. Хмельницького на 2021-2025 роки

Нормативно-правовою базою для розроблення Програми є Закони України «Про міський електричний транспорт», «Про автомобільний транспорт», «Про місцеве самоврядування в Україні», рішення тридцять четвертої сесії №38 від 09.10.2019 «Про затвердження Програми розвитку та вдосконалення міського пасажирського транспорту міста Хмельницького на 2019-2023 роки», рішення виконавчого комітету №452 від 29.06.2017 «Про впровадження автоматизованої системи обліку оплати проїзду в міському пасажирському транспорті міста Хмельницького» та рішення виконавчого комітету №453 від 29.06.2017 «Про затвердження Правил користування міським електричним транспортом у місті Хмельницькому» та інші нормативно-правові акти Кабінету Міністрів України, Президента України, органів місцевого самоврядування.

1. Загальна частина.

Визначення проблеми, на розв'язання якої спрямована Програма

Міський електротранспорт Хмельницького функціонує з 1970 року. Єдиним перевізником, що надає послуги з перевезень міським електротранспортом в місті, є Хмельницьке комунальне підприємство «Електротранс», маршрутна мережа якого складається з 24 тролейбусних маршрутів. Загальна довжина цих маршрутів складає 193,7км.

Тролейбусне депо розраховане на 100 одиниць рухомого складу, але на кінець 2020 року на балансі Хмельницького комунального підприємства «Електротранс» знаходиться 121 одиниця тролейбусів, на маршрутах працює 76 тролейбусів в першу зміну та 18 автобусів на 4 маршрутах. Середній строк експлуатації пасажирських тролейбусів складає більше 21 року. 87 пасажирських тролейбусів відпрацювало встановлений термін експлуатації (10 років), або 71,9% наявної кількості рухомого складу.

У місті Хмельницькому, за даними на 01.01.2020р., постійно проживають 273,7 тисяч мешканців, а це 21,8% населення усієї області. У працездатному віці знаходяться 66,5% населення міста, більшість з яких користується міським транспортом. Перевезення в місті забезпечуються приватним та комунальним транспортом. Основне місце серед перевезень пасажирів у місті належить електротранспорту, на долю якого припадає близько 45% від загального обсягу перевезень. Щорічно послугами міського електротранспорту користуються близько 42 мільйонів пасажирів, з яких близько 30 мільйонів – пасажирів, які мають право на пільгове перевезення.

Хмельницьке комунальне підприємство «Електротранс» має необхідну виробничу базу, цехи та дільниці для ремонту і обслуговування рухомого складу, а саме: цех технічного обслуговування, цех планових ремонтів, цех по ремонту механічного обладнання, ремонтно-заготівельну дільницю, електродільницю. Виробничі, технологічні споруди підприємства потребують капітального ремонту та реконструкції.

На обслуговуванні ХКП «Електротранс» знаходиться 3154 опор контактної мережі, з них 2925 – залізобетонні та 229 – металеві. Протягом чотирьох років при будівництві заїзних «кишень» проводилась заміна опор контактної мережі. Заміни потребують 16 опор, 14 з яких залізобетонні. Елементи конструкції контактної мережі, що знаходяться в експлуатації не забезпечують надійний електричний струм та можливість збільшення швидкості рухомого складу на маршрутах. На балансі підприємства знаходиться 83,19км кабельних мереж, значна частина яких експлуатується більше 40 років. Внаслідок граничного зносу заміни підлягає 15,6км контактної мережі.

В той же час, існуючий нині технічний рівень систем енергозабезпечення та енергозбереження міського електротранспорту також не відповідає сучасним вимогам. На більшості тягових підстанцій міського електротранспорту використовуються великогабаритні перетворювачі, масляні вимикачі і трансформатори, а управління ними здійснюються фізично і морально застарілими системами телемеханіки. Для ефективної

експлуатації контактної мережі необхідно придбати модульні тягові підстанції, які давали б можливість перекривати недостатню потужність діючих підстанцій, що морально та технологічно застарілі.

Також потрібно зауважити, що в місті Хмельницькому функціонує більше 274 зупинок громадського транспорту, з яких близько 70% обладнано павільйонами очікування пасажирів або навісами, інші 30% мають мінімальне обладнання (посадковий майданчик та зупинкові знаки). Усі зупинки громадського транспорту потребують додаткового обладнання відповідно до вимог чинних норм благоустрою та безпеки. Зупинки – це одна із складових системи міського пасажирського транспорту, які є невід’ємним її атрибутом та в першу чергу впливають на пропускну здатність наземних ліній. Порядок розміщення та обладнання зупинок на автобусних і тролейбусних маршрутах в містах і селищах міського типу України встановлюється «Правилами розміщення та обладнання зупинок міського електро- та автомобільного транспорту, затвердженими наказом Державного комітету України по житлово-комунальному господарству №21 від 15.05.1995 р.». Вибір місця розташування зупинок покладається на управління транспорту та зв’язку з урахуванням пасажиропотоків.

Розміщення та обладнання зупинок здійснюється за проектом, узгодженим з Державтоінспекцією і затвердженим рішенням виконавчого комітету Хмельницької міської ради.

Відповідно до нормативних вимог зупинка громадського транспорту повинна бути обладнана такими інфраструктурними елементами:

- зупинковим майданчиком;
- посадковим майданчиком із твердим покриттям;
- заїзною «кишенею»;
- підходами до зупинки (тротуарами та пішохідними доріжками);
- павільйоном очікування або навісом;
- лавками;
- урнами для сміття;
- освітленням;
- пішохідним переходом;
- технічними засобами регулювання дорожнього руху (дорожніми знаками, розміткою, огороженням);
- інформаційним табло щодо руху транспорту.

У місті Хмельницькому з’явилися сім «розумних зупинок», де є електронне табло, підзарядки для мобільних телефонів і планшетів та безкоштовний Wi-Fi. Інформація в режимі реального часу потрапляє на інформаційне табло завдяки GPS-навігації, вбудованій у транспортну систему міста. Такий напрям почав працювати ще три роки тому, втім GPS-трекера тоді були встановлені лише на сімох маршрутах. Однак, тепер ним оснащені усі тролейбуси та автобуси. Всі зупинки зроблені за кошти інвестора, який забезпечує GPS-навігацію громадського транспорту. За обслуговування GPS-навігації платять перевізники, а за підключення, споживання електроенергії та обслуговування «розумних зупинок» оплачує Хмельницьке комунальне підприємство «Електротранс».

На тролейбусах та автобусах Хмельницького комунального підприємства «Електротранс» встановлені прилади єдиної міської системи управління та супутникового моніторингу, що обслуговуються ТОВ «Дозор Україна» та ретранслюють дані в режимі «Онлайн» з доступом до них мешканців міста Хмельницького за допомогою смартфонів, планшетів тощо.

Проводиться робота щодо впровадження інвестиційного проекту «Електронний квиток на проїзд у міському транспорті загального користування». Укладені договори з фірмою ФК «Герц» та здійснюється поетапне впровадження проекту. Введення тестового режиму облічування пасажирів розпочато з 10 липня 2020 року та з 1 січня 2021 року очікується введення в експлуатацію повного комплексу електронного квитка.

Динаміка змін та старіння парку рухомого складу підприємства обумовлює реальну загрозу для галузі електротранспорту в місті Хмельницькому, а саме: зниження рівня

транспортного забезпечення для перевезення пасажирів і необхідної мобільності трудових ресурсів як фактору розвитку підприємства; припинення тролейбусного руху в місті Хмельницькому; як наслідок – підвищення рівня забруднення навколишнього середовища в місті; перенасичення дорожньої мережі міста не екологічними транспортними засобами.

Складним залишається фінансово-економічний стан підприємства. Нажаль дохід від перевезень пасажирів та дохід від інших видів діяльності Хмельницького комунального підприємства «Електротранс» не покривають експлуатаційних витрат з перевезення пасажирів електричним транспортом.

З 01.01.2017 року Постановою Кабінету Міністрів України від 25.11.2015 № 1192 був скасований пільговий тариф на електроенергію для підприємств міського електротранспорту, внаслідок чого у Хмельницького комунального підприємства «Електротранс» суттєво зростають витрати на оплату електроенергії, що споживається міським електротранспортом.

Внаслідок вищенаведеного, зростають борги за електроенергію, паливо, запасні частини та матеріали, відсутні обігові кошти на оновлення рухомого складу та зростає потреба у фінансовій підтримці з міського бюджету міста Хмельницького.

Вітчизняними виробниками налагоджено виробництво сучасних тролейбусів, але через відсутність власних обігових коштів підприємство не в змозі здійснити їх закупівлю. Тільки за підтримкою міського бюджету Хмельницької міської ради протягом 2017-2020 років придбано 32 тролейбуси та частково оновлено рухомий склад сучасними тролейбусами. Оновлення рухомого складу за рахунок коштів міського бюджету (по фінансовому лізингу з банківською установою) відбулося в 2019 році – придбано 5 тролейбусів марки «Богдан» базової комплектації та 5 тролейбусів марки «Богдан» з автономним ходом до 20км. Це дало змогу запустити нові маршрути 4, 4А сполученням «Катіон-Ракове» на ділянках безконтактної мережі та оновити рухомий склад на інших маршрутах.

Аналізуючи ситуацію, яка склалась у сфері пасажирських перевезень у місті - її стан не задовольняє в повному обсязі потреби населення міста та потребує постійного розвитку та вдосконалення.

2. Визначення мети

Основним завданням розвитку міського електротранспорту є якісне забезпечення потреб населення міста у відповідних послугах. Розвиток міста Хмельницького, як обласного центру, вимагає докорінного поліпшення роботи його міського транспорту.

Метою Програми є підвищення рівня якості надання послуг з перевезень населення електричним транспортом, підвищення рівня безпеки перевезення пасажирів та забезпечення сталого функціонування і подальшого розвитку пасажирського транспорту міста; підвищення рівня екологічності та енергоефективності, забезпечення розвитку інфраструктури в галузі електричного транспорту, а саме:

1. Створення належних умов для надання населенню високоякісних послуг з перевезення міським електротранспортом;
2. Забезпечення стійкого функціонування і оновлення міського електротранспорту;
3. Збільшення питомої ваги електротранспорту у міських пасажирських перевезеннях з метою зниження рівня забруднення навколишнього середовища міста;
4. Оновлення рухомого складу;
5. Заміна фізично зношеного обладнання та підвищення технічного рівня експлуатації існуючого обладнання.

3. Обґрунтування шляхів і засобів розв'язання проблеми, обсягів та джерел фінансування, термінів виконання завдань, заходів

Виконання заходів Програми забезпечується за рахунок коштів бюджету громади; власних обігових коштів Хмельницького комунального підприємства «Електротранс», кредитних коштів та інших джерел, не заборонених чинним законодавством України.

Фінансування заходів Програми за рахунок бюджетних коштів проводиться в межах річних асигнувань, передбачених в бюджеті Хмельницької міської територіальної громади (далі - бюджет громади) на відповідний календарний рік.

Ресурсне забезпечення Програми наведено в додатку 1 до Програми.

Основними напрямками виконання програми є:

3.1. Організація ефективного управління міським електротранспортом, а саме:

3.1.1. Удосконалення управління міським електротранспортом;

3.1.2. Укладання договору про організацію надання транспортних послуг між замовником послуг з перевезень пасажирів та підприємством;

3.1.3. Комплексний розвиток маршрутної мережі громадського транспорту;

3.1.4. Ефективне використання та розвиток ремонтної інфраструктури підприємства для належного утримання рухомого складу, тощо.

3.2. Забезпечення беззбиткового функціонування підприємства, а саме:

3.2.1. Вирішення питання щодо повного відшкодування з бюджету громади витрат підприємства від пільгових перевезень окремих категорій громадян, встановлених чинним законодавством або рішеннями міської ради в тій частині, які відносяться до повноважень органів місцевого самоврядування;

3.2.2. Збільшення власних доходів підприємства шляхом підвищення ефективності збору плати за проїзд, залучення додаткових надходжень;

3.2.3. Скорочення витрат на експлуатаційну діяльність, у тому числі за рахунок підвищення якості технічного обслуговування і ремонту об'єктів міського електротранспорту, впровадження заходів з енергозбереження, оптимізації обсягів транспортної роботи;

3.2.4. Забезпечення своєчасного відшкодування втрат з незалежних від підприємства причин (проведення загальноміських заходів, в т.ч. безоплатне перевезення пасажирів до Дня міста згідно рішення Хмельницької територіальної громади, стихійне лихо, ремонт доріг, припинення постачання електроенергії, введення карантинних обмежень які впливають на роботу громадського транспорту, ускладнені погодні умови тощо) у відповідності з актами, які складаються перевізником і затверджуються замовником та (або) обґрунтованими розрахунками.

3.3. Технічне переоснащення міського електротранспорту, а саме:

3.3.1. Відновлення технічного ресурсу та модернізації існуючого парку рухомого складу міського електротранспорту із застосуванням енергозберігаючого електричного обладнання, впровадження в виробництво сучасних технологій та обладнання;

3.3.2. Скорочення неефективних робочих місць або оптимізація штатів підприємства;

3.3.3. Придбання нового рухомого складу.

3.4. Нормативно – правове і науково – технічне забезпечення функціонування та розвитку міського електротранспорту структурними підрозділами міської ради сумісно з підприємством, а саме:

3.4.1. Підготовка та подання в установленому порядку пропозицій щодо внесення змін до нормативно – правових актів, що стосуються діяльності електротранспорту;

3.4.2. Розроблення нових місцевих правових актів з питань міського електротранспорту;

3.4.3. Підготовка проектів угод про спільні дії органів міської ради, спрямовані на вирішення загальних проблем питань функціонування та розвитку громадського транспорту, покращення якості перевезень тролейбусами і автобусами;

3.4.4. Використання нових технічних засобів та систем для збору плати за проїзд за допомогою впровадження програми «Електронний квиток», обліку пасажирів, що користуються послугами з перевезень тролейбусами та автобусами, насамперед пасажирів, які мають право на пільговий проїзд;

3.4.5. Впровадження сучасних технологій для забезпечення технічного обслуговування і ремонту об'єктів міського електротранспорту, діагностування їх технічного стану, відновлення технічного ресурсу;

3.4.6. Контроль і керування рухом в автоматичному режимі;

3.4.7. Забезпечення безпеки руху;

3.4.8. Впровадження заходів енерго- та ресурсозбереження.

3.5. Створення умов для пріоритетного розвитку міського пасажирського транспорту, а саме:

3.5.1. Розроблення (уточнення) схем розвитку міського пасажирського транспорту та схем організації руху з урахуванням результатів вивчення пасажиропотоків;

3.5.2. Удосконалення координації роботи, пов'язаної з функціонуванням міського електротранспорту та інших видів транспорту;

3.5.3. Вивчення громадської думки, проведення інформаційно – освітніх компаній та залучення громадськості для прийняття рішень стосовно підвищення рівня і якості транспортних послуг, необхідності реконструкції та будівництва об'єктів міського електротранспорту;

3.5.4. Удосконалення і розвиток інфраструктури міського транспорту.

4. Перелік завдань і заходів Програми, напрямки використання бюджетних коштів та результативні показники

Впровадження заходів Програми дасть можливість:

1) в напрямку оновлення парку тролейбусів:

- збільшити парк тролейбусів до 96 одиниць, оскільки заплановані заходи по загальній кількості придбаного нового та відновленого рухомого складу перевищують заплановані показники його списання;

- проводити капітальні ремонти з відновлення технічного ресурсу, базових частин та модернізації рухомого складу, проводити заходи на зниження його енергоспоживання;

- підвищити рівень надійності, комфортності, маневреності, регулярності руху завдяки наявності технічно-справних транспортних засобів;

2) в напрямку оновлення контактної мережі:

- зменшити енергоспоживання ХКП «Електротранс»;

- зменшити негативний вплив на довкілля (відсутність забруднень від графітового впливу, що утворюється від зносу електрографітових щіток та метало графітових вставок струмоприймачів);

- забезпечити економію електроенергії за рахунок рекуперативних режимів в сучасних рухомих одиницях електротранспорту;

- підняти рівень комфортності перевезення пасажирів завдяки зменшенню шуму та вібрацій у тролейбусах, що притаманні електромашинним генераторам, покращити умови праці водія тролейбуса;

3) в напрямку оновлення кабельних ліній та тягових підстанцій:

- зменшити енергоспоживання ХКП «Електротранс»;

- за рахунок впровадження сучасних систем управління силовими підстанціями, забезпечити раціональний розподіл електричних потоків в контактній мережі;

- заміна застарілих громіздких тягових підстанцій на сучасні модульні силові агрегати та вивільнення земельних ресурсів та обслуговуючого персоналу;

4) в напрямку фінансової підтримки підприємства:

- виконувати вимоги трудового законодавства в частині виплати заробітної плати працівникам підприємства з нарахуваннями на заробітну плату;

- належно виконувати зобов'язання по розрахунках за спожиту електричну енергію;

5) в напрямку виконаних обсягів транспортної роботи:

- максимально підвищити прозорість та точність фактично наданих послуг ХКП «Електротранс»;

6) в напрямку погашення кредиторської заборгованості:

- підвищити прибутковість міського електротранспорту транспорту.

Виконання Програми дозволить:

1) у соціальній сфері:

- покращити якість надання транспортних послуг електротранспортом, у тому числі для осіб з обмеженими фізичними можливостями, з вадами зору та слуху;

- зменшити витрати часу пасажирів на поїздку до місця призначення;

- поліпшити екологічний стан у зонах масового відпочинку та щільної житлової забудови;

- зменшити кількість дорожньо-транспортних пригод.

Пасажири отримають якісний сервіс, зручні маршрути, зручність в оплаті за проїзд та соціально-орієнтовані тарифи. Забезпечити працівникам підприємства комфортні умови праці на своїх робочих місцях.

2) в економічній сфері:

- поліпшити екологічний стан м. Хмельницький;

- забезпечити ефективне використання паливно-енергетичних ресурсів;

- підвищити конкурентоспроможність ХКП «Електротранс» на ринку транспортних послуг;

- збільшити власні доходи ХКП «Електротранс» від господарської діяльності;

- зменшити кількість скоєних дорожньо-транспортних пригод (ДТП) у місті.

3) у технологічній сфері:

- модернізувати та переоснастити рухомий склад, контактну-кабельну мережу;

- освоїти експлуатацію нових типів рухомого складу з високим рівнем інновацій та сучасним обладнанням;

- провести капітальний ремонт та реконструкцію виробничих, технологічних та адміністративних будівель.

Це дозволить зменшити енергоспоживання тролейбусами, покращити показники надійності, комфортності та безпеки пасажирських перевезень. Автоматизувати облік транспортної роботи (детальний облік пасажирів на окремих маршрутах та видах транспорту), облік перевезень пільгових категорій пасажирів по маршрутах та видах транспорту, дані про завантаження окремих маршрутів та їх планування).

5. Координація та контроль за ходом виконання Програми

Координацію та контроль за ходом виконання Програми здійснює управління транспорту та зв'язку та постійна комісія з питань планування бюджету, фінансів та децентралізації.

6. Фінансове забезпечення виконання програми.

Джерелами фінансування заходів програми є:

5.1. Кошти передбачені в міському бюджеті на розвиток міського електротранспорту, впровадження енергозберігаючих заходів тощо;

5.2. Кошти підприємства, залучені на реалізацію програми розвитку;

5.3. Кредити комерційних банків, інші джерела, не заборонені законодавством.

Орієнтовний обсяг фінансового забезпечення виконання програми наведено в додатках до Програми.

Секретар міської ради

М.КРИВАК

Директор Хмельницького комунального підприємства
«Електротранс»

В.ПАЛАМАРЧУК

Додаток 2 до Програми розвитку
міського електротранспорту
м.Хмельницького на 2021-2025 роки

ПРОГРАМА
розвитку міського електротранспорту м.Хмельницького на 2021-2025 роки
ПАСПОРТ ПРОГРАМИ

1.	Ініціатор розроблення Програми	ХКП «Електротранс»
2.	Дата, номер і назва розпорядчого документа органу виконавчої влади про розроблення Програми	Рішення тридцять четвертої сесії №38 від 09.10.2019р. «Про затвердження Програми розвитку та вдосконалення міського пасажирського транспорту міста Хмельницького на 2019-2023 роки»
3.	Розробник Програми	ХКП «Електротранс»
4.	Співрозробник Програми	Управління транспорту та зв'язку Хмельницької міської ради
5.	Відповідальний виконавець Програми	Управління транспорту та зв'язку Хмельницької міської ради
6.	Учасники Програми	ХКП «Електротранс», виконавчі органи Хмельницької міської ради
7.	Термін реалізації Програми	2021-2025 роки
8.	Загальний обсяг фінансових ресурсів, необхідних для реалізації Програми всього, тис. грн	1 901 281,0 тис. грн
у тому числі:		
8.1.	кошти бюджету Хмельницької міської територіальної громади	1 650 191,0 тис. грн
8.2.	власні кошти	251 090,0 тис. грн

Секретар міської ради

М.КРИВАК

Директор Хмельницького комунального підприємства
«Електротранс»

В.ПАЛАМАРЧУК